

ROMÂNIA

**MINISTERUL AFACERILOR INTERNE
INSTITUȚIA PREFECTULUI – JUDEȚUL BACĂU
Nr.16191/2025**

BULETIN INFORMATIV NR. 18 AFACERI EUROPENE ȘI RELAȚII INTERNAȚIONALE

SECȚIUNEA A. RELATII INTERNAȚIONALE. PROTOCOL ȘI ETICHETĂ DIPLOMATICĂ

RELATII INTERNAȚIONALE, PROTOCOL ȘI ETICHETĂ DIPLOMATICĂ

1. Noțiuni introductive

- **Relațiile internaționale** reprezintă totalitatea raporturilor politice, economice, culturale și juridice dintre state, organizații internaționale și alți actori ai sistemului global.
- Scopul lor este **menținerea păcii, cooperarea și dezvoltarea** în diverse domenii: economic, politic, cultural, umanitar, de securitate etc.

2. Diplomația – instrument al relațiilor internaționale

- **Diplomația** este arta și practica conducerii relațiilor externe ale unui stat, prin reprezentanții săi acreditați.
- Ea urmărește **negocierea și comunicarea** între state pentru a preveni conflicte și a promova interese comune.
- **Principii fundamentale:** suveranitate, egalitate juridică a statelor, neamestec în treburile interne, respect reciproc, cooperare pașnică.

PROTOCOLUL DIPLOMATIC

1. Definiție

Protocolul diplomatic este **ansamblul de reguli, uzanțe și tradiții** care reglementează comportamentul oficial al reprezentanților statelor în relațiile internaționale.

2. Rolul protocolului

- Asigură **respectul reciproc** între state;
- Reflectă **demnitatea și suveranitatea** fiecărui stat;
- Previne incidentele diplomatice și **crează un cadru civilizată** pentru comunicare.

3. Elemente principale ale protocolului

- **Precedența** (ordinea de prioritate între persoane oficiale);
- **Tratamentul acordat delegațiilor și misiunilor diplomatice;**
- **Ceremoniile oficiale:** primiri, semnări de tratate, vizite de stat;
- **Drapelul, stema și imnul** – simboluri naționale care trebuie respectate;
- **Regulile de adresare, titlurile și formulele de politețe.**

ETICHETA DIPLOMATICĂ

1. Definiție

Eticheta diplomatică reprezintă **totalitatea normelor de comportament personal și social** pe care diplomații trebuie să le respecte în viața profesională și socială.

2. Principii fundamentale

- **Respect și tact** în relațiile interpersonale;
- **Discreție și confidențialitate;**
- **Punctualitate și eleganță** în prezentare;
- **Moderație** în exprimare, gesturi și ținută;
- **Cunoașterea tradițiilor și culturii țării gazdă.**

3. Aplicabilitate

- În cadrul **reuniunilor oficiale, dineurilor, recepțiilor;**
- În **corespondența diplomatică;**
- În **comunicarea publică și în relațiile cu presa.**

Protocolul și eticheta diplomatică:

- sunt **instrumente esențiale** pentru buna desfășurare a relațiilor internaționale;
- contribuie la **menținerea prestigiului și imaginii** unui stat;
- reflectă **nivelul de civilizație și respect reciproc** între parteneri.

PROTOCOLUL VIZITELOR DE STAT

Surse:

<https://www.presidency.ro/ro/administratia-prezidentiala/departamente/compartimentul-protocol>

PROTOCOLUL VIZITELOR DE STAT

1. Definiția vizitei de stat

Vizita de stat este cea mai înaltă formă de vizită oficială efectuată de un șef de stat într-o altă țară, la invitația oficială a omologului său. Scopul ei este consolidarea relațiilor bilaterale, semnarea de acorduri, promovarea imaginii statului și dezvoltarea cooperării politice, economice și culturale.

O vizită de stat are un caracter **protocolar, simbolic și politic**, fiind diferită de o „vizită oficială” sau „de lucru”, care sunt mai scurte și mai tehnice.

---

2. Etapele pregătirii vizitei de stat

a. Invitația oficială

- Se transmite de către **șeful statului gazdă** prin canale diplomatice (de regulă, prin ambasadă).
- Este confirmată prin note verbale între ministerele de externe.

b. Stabilirea programului

- Este elaborat de **Direcția de Protocol** a Ministerului Afacerilor Externe (MAE) al țării gazdă, în colaborare cu ambasada țării invitate.
- Include activități oficiale, ceremoniale și culturale.

c. Măsuri de securitate și logistică

- Colaborare între **serviciile de protocol, securitate, transport și presă**.
- Se asigură cazarea, escorta, ordinea de deplasare și respectarea precedenței.

• 3. Desfășurarea vizitei de stat

a. Sosirea

- Primirea are loc la aeroport, cu **onoruri militare și pavilionul național arborat**.
- Sunt prezenți: ambasadorul țării gazdă, reprezentanți ai MAE și ai protocolului de stat.

b. Ceremonia oficială de primire

- Se desfășoară, de obicei, la Palatul Prezidențial sau la sediul Guvernului. Include:
  - intonarea imnurilor naționale ale celor două state;
  - **trecerea în revistă a gărzii de onoare;**
  - **prezentarea delegațiilor oficiale;**
  - **fotografii oficiale.**

c. Convorbirile oficiale

- Au loc între șefii de stat, urmate de întâlniri între delegațiile celor două țări.
- Se semnează **documente bilaterale** (tratate, acorduri de cooperare).

d. Conferința de presă comună

- Are scopul de a informa opinia publică despre rezultatele discuțiilor.

e. Banchetul oficial (dineul de stat)

- Este oferit de gazdă în onoarea oaspetelui. Respectă reguli stricte de **precedență, etichetă și discurs diplomatic**.

f. Programul cultural și vizitele de curtoazie

- Vizite la monumente, muzee, universități, întâlniri cu oameni de cultură sau comunități ale diasporei.
- Uneori, o vizită și la **primăria capitalei** (unde se poate acorda „cheia orașului”).

g. Ceremonia de rămas-bun

- Are loc la plecare, cu onoruri scurte, însoțită de **mesaje de prietenie și cooperare**.

4. Principii fundamentale ale protocolului vizitelor de stat

1. **Reciprocitate** – tratamentul oferit trebuie să fie echivalent cu cel primit anterior.
2. **Respectul suveranității** – niciun gest nu trebuie să sugereze subordonare.
3. **Demnitate și eleganță** – se evită excesele de lux sau familiaritatea.
4. **Neutralitate politică** – evenimentele sunt simbolice, nu partizane.
5. **Transparență controlată** – presa este invitată, dar se menține un cadru oficial.

Concluzii

Protocolul vizitelor de stat reprezintă:

- o manifestare a respectului și egalității între state;
- un instrument de diplomatie publică care întărește imaginea țării;
- o tradiție de curtoazie internațională bazată pe reguli, simboluri și gesturi atent calculate.

Departamentul Protocol este structura Administrației Prezidențiale abilitată să organizeze și să coordoneze activitățile oficiale ale Președintelui României, atât în țară cât și în străinătate. Prin natura atribuțiilor, colaborează permanent cu structurile implicate, din cadrul Instituțiilor Statului Român, în scopul unei aplicări corecte și unitare a aspectelor de protocol și ceremonial. De asemenea, studiază uzanțele de ceremonial și protocol din alte state și elaborează propuneri de perfecționare a practicii de protocol în România. Protocolul are obligația de a se asigura de buna și corecta desfășurare a activităților oficiale - interne și externe, prin implementarea și respectarea normelor de protocol și prin coordonarea fiecărui element din program.

În cazul vizitelor externe ale Președintelui României, are obligația de a respecta uzanțele de ceremonial și protocol ale statului în care se desfășoară vizita. Astfel, participă alături de omologi la pregătirea și coordonarea în cele mai bune condiții a vizitelor în străinătate ale Președintelui României. Totodată, Departamentul Protocol este responsabil de organizarea vizitelor Șefilor de Stat în țara noastră, cât și a altor Înalți demnitari care sunt primiți de către Președintele României, prin elaborarea programului detaliat al vizitelor de stat sau oficiale, coordonând atent desfășurarea corectă a activităților.

Departamentul Protocol organizează ceremoniile oficiale aflate în atribuția Constituțională a Președintelui României, precum ceremonia depunerii jurământului de către membrii Guvernului, ai Curții Constituționale, ai Curții Supreme de Justiție, de alți înalți funcționari ai Statului român, ceremonialul privind înmânarea de către

șeful statului a decorațiilor și titlurilor de onoare - conferite unor personalități române și străine. De asemenea, participă la organizarea ceremonialelor militare cu prilejul sărbătorilor naționale și de comemorare a unor evenimentelor importante ale Statului român, ceremoniale de depunere a coroanelor de flori de către Șeful Statului sau în numele acestuia. Totodată, organizează Recepțiile oferite de Președintele României cu prilejul Zilei Naționale, Zilei Europei sau alte ocazii marcante.

Departamentul Protocol coordonează activitatea și asigură secretariatul *Consiliului Protocolului Național*, în conformitate cu prevederile *Legii nr. 215/2016 privind ceremoniile oficiale*, cu modificările și completările ulterioare.

SECȚIUNEA B. ORDINEA DE PRECĂDERE

În conformitate cu prevederile Legii nr. 215/2016 privind ceremoniile oficiale, este imperios necesar ca în cadrul oricărei ceremonii oficiale să se țină cont de ordinea de precădere. Astfel, subliniem următoarele:

Precăderea

- Precăderea nu poate fi delegată.
- Persoana care ocupă o demnitate sau funcție publică în calitate de interimar ocupă în ordinea de precădere locul titularului demnității sau funcției publice.
- Precăderea nu are semnificația conferirii de onoruri sau ierarhii și nu modifică atribuțiile autorităților sau instituțiilor publice ori a reprezentanților acestora, astfel cum sunt acestea stabilite prin lege.

Ordinea de precădere

- se stabilește după cum autoritățile sau instituțiile publice sunt alese, direct ori indirect, sau numite de o altă autoritate sau instituție publică.
- Președintele României este primul în ordinea de precădere.
- Pentru autoritățile sau instituțiile publice aflate în relații funcționale, ordinea de precădere se stabilește în raport cu natura relațiilor funcționale dintre acestea: autorități aflate sub controlul, coordonarea sau subordonarea unei alte instituții sau autorități publice.

În cazul în care ordinea de precădere nu poate fi stabilită pe baza criteriilor prevăzute anterior, în stabilirea acesteia se va utiliza criteriul vechimii conducătorului autorității sau instituției publice și, în subsidiar, criteriul alfabetic aplicat la denumirea autorităților și instituțiilor publice.

În cadrul ceremoniilor oficiale organizate la nivel local ordinea de precădere este următoarea:

a) Președintele României, președintele Senatului, președintele Camerei Deputaților, prim-ministrul, dacă reprezentanții autorităților sau ai instituțiilor publice respective participă la ceremonie;

b) primarul localității unde se desfășoară ceremonia;

c) președintele consiliului județean al județului unde se desfășoară ceremonia;

d) prefectul județului unde se desfășoară ceremonia;

e) reprezentanții altor autorități sau instituții publice conform ordinii de precădere stabilite potrivit art. 5 și 6 din Legea nr. 215/2016

Șefii cultelor recunoscute în România, reprezentanții altor instituții de interes public, precum și alte personalități române sau străine invitate la ceremonii oficiale ocupă un loc special, stabilit de instituția organizatoare, având în vedere natura și scopul ceremoniei.

Șefii misiunilor diplomatice, ai reprezentanțelor organizațiilor internaționale și ai organizațiilor internaționale acreditate în România, invitați la o ceremonie oficială, ocupă loc imediat după reprezentanții Guvernului sau ai autorităților prezente cu rang de ministru.

Ceremonia oficială a depunerii coroanelor de flori este organizată în cooperare cu Ministerul Apărării Naționale și/sau cu Ministerul Afacerilor Interne.

Depunerea coroanelor de flori se desfășoară cu respectarea ordinii de precădere.

În cadrul unei ceremonii oficiale va putea fi depusă câte o singură coroană din partea următoarelor entități prezente:

a) Președintele României/Administrația Prezidențială;

b) Parlamentul României;

c) Guvernul României/prefectul;

d) primarul localității unde are loc ceremonia;

e) președintele consiliului județean;

f) corp diplomatic;

g) entitatea organizatoare.

După încheierea ceremoniei oficiale pot fi depuse coroane și din partea altor entități sau persoane.

Ordinea de precădere în cadrul ceremoniilor oficiale a demnităților și funcțiilor publice

1. Președintele României;
2. președintele Senatului;
3. președintele Camerei Deputaților;
4. prim-ministrul;
5. fost șef de stat, în ordinea cronologică a primului mandat;
6. președintele Curții Constituționale;
7. președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție;
8. membrii Biroului permanent al Senatului României, conform ordinii stabilite de către Biroul permanent;
9. membrii Biroului permanent al Camerei Deputaților, conform ordinii stabilite de către Biroul permanent;
10. senator, conform ordinii stabilite de Biroul permanent al Senatului României;
11. deputat, conform ordinii stabilite de Biroul permanent al Camerei Deputaților;
- 11[^]1. *membri din România în Parlamentul European;*
12. ministru, conform ordinii stabilite de prim-ministru;
13. consilier prezidențial, conform ordinii stabilite de Președintele României;
14. președintele Academiei Române;
15. șeful Statului Major General;
16. funcții asimilate rangului de ministru, aflate în controlul, coordonarea, subordonarea celor două Camere ale Parlamentului României;
17. funcții asimilate rangului de ministru, aflate în controlul, coordonarea, subordonarea Senatului României;
18. funcții asimilate rangului de ministru, aflate în controlul, coordonarea, subordonarea Guvernului României;
19. primarul general al municipiului București, primar de municipiu, oraș, sector, comună, în ordinea alfabetică a denumirii localităților și în ordinea crescătoare a numărului de sector;
20. președintele consiliului județean, în ordinea alfabetică a denumirii județelor;
21. prefect, în ordinea alfabetică a denumirii județelor;
22. secretar de stat, în ordinea de precădere a ministerelor;
23. consilier de stat, Administrația Prezidențială, conform ordinii stabilite de Președintele României;

24. funcții asimilate rangului de secretar de stat, aflate în controlul, coordonarea, subordonarea Parlamentului României;

25. funcții asimilate rangului de secretar de stat, aflate în controlul, coordonarea, subordonarea Senatului României;

26. funcții asimilate rangului de secretar de stat, aflate în coordonarea, subordonarea prim-ministrului;

27. funcții asimilate rangului de secretar de stat, aflate în coordonarea, subordonarea Secretariatului General al Guvernului;

28. funcții asimilate rangului de secretar de stat, aflate în coordonarea, subordonarea ministerelor.

ROMÂNIA

**MINISTERUL AFACERILOR INTERNE
INSTITUȚIA PREFECTULUI - JUDEȚUL BACĂU
Nr.16649/2025**

BULETIN INFORMATIV NR. 19 AFACERI EUROPENE ȘI RELAȚII INTERNAȚIONALE

SECȚIUNEA A.

LEGISLAȚIE ETICĂ ȘI CONDUITĂ PROFESIONALĂ ÎN ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ

- **Ordonanța de Urgență nr. 57/2019** privind Codul administrativ
- **Ordin nr.26/2022** pentru aprobarea Metodologiei de completare și transmitere a informațiilor privind implementarea principiilor aplicabile conduitei profesionale a funcționarilor publici și a normelor/standardelor de conduită a funcționarilor publici, precum și a procedurilor administrativ-disciplinare aplicabile funcționarilor publici în cadrul autorităților și instituțiilor publice
- **Hotărârea nr. 931/2021** privind procedura de desemnare, atribuțiile, modalitatea de organizare a activității și **procedura de evaluare a performanțelor profesionale individuale ale consilierului de etică**, precum și pentru aprobarea modalității de raportare a instituțiilor și autorităților în scopul asigurării implementării, monitorizării și controlului respectării principiilor și normelor privind conduita funcționarilor publici
- **Legea nr. 251/2004** privind unele măsuri referitoare la bunurile primite cu titlu gratuit, cu prilejul unor acțiuni de protocol, în exercitarea mandatului sau a funcției;

- ➔ **Hotărârea nr.1126/2004** pentru aprobarea Regulamentului de punere în aplicare a Legii nr. 251/2004 privind unele măsuri referitoare la bunurile primite cu titlu gratuit cu prilejul unor acțiuni de protocol în exercitarea mandatului sau a funcției
- ➔ **Legea nr. 161/2003** privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, cu modificările și completările ulterioare;
- ➔ **Hotărârea nr.1085/2003** pentru aplicarea unor prevederi ale Legii nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, referitoare la implementarea Sistemului Electronic Național
- ➔ **Ordinul nr. 600/2018** privind aprobarea Codului controlului intern managerial al entităților publice
- ➔ **Legea nr. 78/2000** pentru prevenirea și sancționarea faptelor de corupție, cu modificările și completările ulterioare;
- ➔ **Hotărârea nr. 599/2018** privind aprobarea metodologiei standard de evaluare a riscurilor de corupție
- ➔ **Legea nr. 153/2021** privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 63/2019 pentru completarea art. 61 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ

SECȚIUNEA B. ETICA ȘI DEONTOLOGIE PROFESIONALĂ ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ

Surse:

<https://www.anfp.gov.ro/R/Doc/2020/Proiecte/Manuale/Suport%20de%20curs%20Etica%20si%20integritate%20C3%AEn%20administra%C8%9Bia%20publica%20202011.pdf>

<https://revad.uvvg.ro/files/nr5/Oana%20MATEI-Legislatie%20etica%20in%20administratia%20publica%20romaneasca.pdf>

În contextul integrării europene, **etica și deontologia profesională** au devenit piloni fundamentali ai funcționării Uniunii Europene (UE). Instituțiile europene, funcționarii publici, dar și profesioniștii din diferite domenii (juridic, medical, educațional, economic) trebuie să respecte **standarde morale și**

profesionale comune, menite să asigure **transparență, integritate și responsabilitate** în exercitarea funcțiilor lor.

Definirea conceptelor:

a) Etica profesională

Etica reprezintă **ansamblul principiilor morale** care ghidează comportamentul unei persoane în cadrul activității sale profesionale. Ea răspunde la întrebarea: *„Ce este bine și corect să fac în exercitarea profesiei mele?”*

b) Deontologia profesională

Deontologia este **codificarea eticii**, adică totalitatea **normelor, regulilor și obligațiilor** care definesc comportamentul adecvat într-o profesie. Ea este adesea concretizată printr-un **cod deontologic**, obligatoriu pentru membrii unei profesii.

 Pe scurt:

Etica-valori morale generale;

Deontologia – norme concrete care transpun acele valori în practică.

Valorile fundamentale ale eticii europene

Uniunea Europeană se bazează pe **valorile consacrate în articolul 2 al Tratatului privind Uniunea Europeană (TUE)**:

- **Respectarea demnității umane;**
- **Libertatea;**
- **Democrația;**
- **Egalitatea;**
- **Statul de drept;**
- **Respectarea drepturilor omului.**

Aceste valori se reflectă și în conduita profesională a tuturor celor care lucrează în cadrul instituțiilor europene sau în profesiile reglementate.

EXTRAS din REGULAMENTUL (UE, EURATOM) NR. 1023/2013 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI de modificare a STATUTULUI FUNCȚIONARILOR UNIUNII EUROPENE și a Regimului aplicabil celorlalți agenți ai Uniunii Europene

Se așteaptă de la funcția publică europeană o funcționare la cele mai înalte standarde de etică profesională și o independență permanentă.

Valoarea funcției publice europene rezidă, în aceeași măsură, în diversitatea sa culturală și lingvistică, care poate fi asigurată numai dacă se asigură echilibrul adecvat în ceea ce privește naționalitatea funcționarilor. Recrutarea și numirile ar trebui să asigure angajarea personalului pe o bază geografică cât mai largă posibil, dintre resortisanții tuturor statelor membre ale Uniunii Europene, însă fără a se rezerva posturi pentru resortisanții vreunui anumit stat membru. În acest scop și pentru a se soluționa dezechilibre semnificative posibile între naționalități în rândul funcționarilor, care nu sunt justificate de criterii obiective, ar trebui ca fiecărei instituții să i se dea posibilitatea de a adopta măsuri îndreptățite și corespunzătoare. Aceste măsuri nu ar trebui să conducă niciodată la folosirea altor criterii de recrutare decât cele bazate pe merit.

Un obiectiv mai general ar trebui să fie optimizarea gestionării resurselor umane într-o funcție publică europeană caracterizată prin excelență, competență, independență, loialitate, imparțialitate și stabilitate, precum și prin diversitate culturală și lingvistică și condiții atractive de angajare.

Instrumente și mecanisme etice în Uniunea Europeană

- **Ombudsmanul European** – investighează plângerile privind administrarea defectuoasă în instituțiile UE;
- **Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF)** – combate corupția și fraudă financiară;
- **Comitetul European pentru Etică în Știință și Noile Tehnologii (EGE)** – oferă consultanță privind dileme etice moderne (inteligentă artificială, bioetică etc.);
- **Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene (2000)** – document de referință pentru toate standardele morale și profesionale europene.

Provocări actuale în etica europeană:

- ✓ Gestionarea conflictelor de interese în mediul politic și corporativ;
- ✓ Asigurarea transparenței în deciziile instituțiilor UE;
- ✓ Combaterea corupției și a influenței nejustificate a lobby-ului;
- ✓ Adaptarea la noile dileme etice generate de tehnologiile emergente (AI, big data, genetică etc.);
- ✓ Crearea unei culturi etice comune în toate statele membre.

Etica și deontologia profesională în Uniunea Europeană:

- ❖ sunt fundamente ale unei administrații moderne și democratice;
- ❖ garantează încrederea cetățenilor în instituțiile europene;
- ❖ consolidează identitatea și coeziunea valorică a Uniunii;
- ❖ contribuie la transparență, integritate și responsabilitate publică.

Într-o Europă unită în diversitate, respectarea principiilor etice comune este cheia unei guvernante eficiente și a unei societăți bazate pe valori.

Într-o lume aflată într-o continuă schimbare, unde globalizarea, tehnologia și competiția pun presiune pe valorile umane, **etica și deontologia profesională** rămân reperele morale care dau sens acțiunilor noastre. În cadrul **Uniunii Europene**, acestea nu sunt doar concepte teoretice, ci principii vii, care definesc modul în care funcționează instituțiile, profesiile și relațiile dintre cetățeni.

În spațiul profesional, **deontologia** este expresia concretă a acestei etici. Ea oferă cadrul necesar pentru a transforma valorile în comportamente, principiile în fapte. Fie că vorbim despre un funcționar european, un medic, un avocat sau un profesor, fiecare profesie presupune un **angajament moral** față de societate. Codurile deontologice europene nu sunt simple documente administrative, ci instrumente de formare a caracterului profesional.

Un funcționar european trebuie să fie **imparțial și integru**, un avocat – **independent și onest**, un medic – **responsabil și uman**, iar un jurnalist – **adevărat și echilibrat**. Toate aceste profesii, deși diferite, se sprijină pe același fundament: **încrederea publică**. Fără încredere, nu există democrație, iar fără etică, încrederea se destramă.

De aceea, Uniunea Europeană a instituit mecanisme etice și de control – de la **Ombudsmanul European**, care apără cetățenii de abuzurile administrației, până la **Oficiul European Antifraudă (OLAF)**, care luptă împotriva corupției. Dar adevărata etică nu se impune prin legi, ci se cultivă prin educație, prin exemplu personal și prin conștiință.

Provocările actuale – corupția, manipularea informației, presiunile economice și dilemele tehnologice – pun la încercare valorile europene. În fața acestor tensiuni, etica nu trebuie privită ca o piedică, ci ca o **busolă** care ghidează deciziile și comportamentele profesionale. Fără această busolă morală, orice sistem politic, oricât de avansat ar fi, riscă să devină o construcție fără suflet.

În concluzie, **etica și deontologia profesională în Uniunea Europeană** nu sunt doar idealuri abstracte, ci expresia maturității unei civilizații care înțelege că progresul nu poate exista fără moralitate. A fi european nu înseamnă doar a aparține unei uniuni economice sau politice, ci a împărtăși un **mod de a fi**, bazat pe respect, echilibru și responsabilitate. Într-o Europă unită în diversitate, etica este limbajul comun al conștiinței.

